УДК 347.78

DOI 10.37566/2707-6849-2020-4(33)-8

Артем ЛІСОВИЙ,

*головний спеціаліст відділу розгляду звернень та надання
публічної інформації секретаріату Касаційного цивільного
суду в складі Верховного Суду*

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності – сукупність заходів протидії злочинності, змістом яких є різноманітна робота державних органів, громадських організацій, соціальних груп і громадян, спрямована на усунення причин та умов, що породжують і сприяють злочинності, а також недопущення вчинення злочинів на різних стадіях злочинної поведінки [1, с. 144]. Ми погоджуємося з тезою вченої В. Голіної, що подібні заходи спрямовані на вчинення руйнівного впливу на явища і процеси, які зумовлюють або можуть зумовлювати активізацію криміногенного потенціалу суспільства у вигляді злочинних проявів [2, с. 21].

Спеціально-кримінологічне запобігання здійснюється за трьома головними напрямками, за якими розробляють і реалізують заходи: кримінологічної профілактики, відвернення, припинення злочинів [3, с. 21].

У юридичній літературі більш поширеним є термін «система запобігання злочинності». У Великому тлумачному словнику сучасної української мови під системою розуміється: 1. Порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням і взаємним зв'язком частин чого-небудь. // 2. Продуманий план [4, с. 726]. На жаль, реальний стан сучасної запобіжної діяльності в Україні щодо злочинності, пов'язаної зі сферою авторських прав в Інтернеті, та злочинності взагалі вкрай важко назвати системою, а тим більше продуманим планом. Крім цього, існуюча в Україні

за часів Радянського Союзу система запобігання злочинності була зруйнована після здобуття незалежності.

Отже, побудова дієвої, комплексної системи запобігання злочинності, у тому числі щодо злочинів у сфері авторського права в Інтернеті, є справою майбутнього, і важливе місце в цьому процесі відводиться саме кримінологічній науці.

Проблема спеціально-кримінологічного запобігання злочинам у сфері авторського права посідає важливе місце у загальному процесі протидії злочинності, недопущення вчинення злочинів проти прав автора, забезпечення охорони авторських прав зі сторони держави, у покращенні криміногенної ситуації в Україні та світі. Ця проблема широко обговорюється в національних наукових колах, а її вирішення потребує проведення якісних практичних наукових досліджень, зацікавленості держави у її вирішенні та практичному застосуванні пропонованих науковцями рекомендацій органами досудового розслідування. Дослідженням цієї проблеми займалися чимало вітчизняних науковців, зокрема, це А. Ломакіна, Ю. Федоришена, О. Новіков, М. Борута, І. Романюк, Б. Криволапов та ін.

Органами досудового розслідування, відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) забезпечується досудове розслідування кримінальних правопорушень [5]. З метою запобігання вчиненню злочинів співробітниками органів досудового розслідування (слідчими) здійснюються спеціальні заходи запобігання злочинам. В Україні розслідуванням злочинів, пов'язаних із порушенням авторського права в Інтернеті, займається Департамент кіберполіції Національної поліції України. Завданням кіберполіції є реалізація державної політики у сфері протидії кіберзлочинності, завчасне інформування населення про появу нових кіберзлочинців, впровадження програмних засобів для систематизації кіберінцидентів.

Велику роль у становленні державної системи запобігання злочинності відіграє діяльність органів місцевого самоврядування. Так, у вітчизняній кримінологічній науці досліджувалася роль органів місцевого самоврядування у протидії злочинності. Ця проблема й нині вивчається, зокрема, українським вченим О. Шереметом [6; 7; 8]. Дослідник вказує поміж усього іншого на таке: безробіття, високі тарифи на тепло, електроенергію, зростання цін, неспроможність задовольнити хоча б свої мінімальні потреби знижують поріг людської моральності. Він переконаний, що за тих умов, що склалися, профілактичні заходи правоохоронних органів можуть мати лише мінімальний позитивний результат. Натомість винесення дієвих рішень місцевої влади щодо допомоги сім'ям, інвалідам, регулювання тарифної й цінової політики тощо допоможуть стабілізувати загальну атмосферу в громаді [9].

На мою думку, не останню роль органи місцевої влади відіграють і у регулюванні стану соціально незахищених верств населення, які потенційно схильні до отримання заробітку будь-якими можливими способами, зокрема злочинами у сфері авторських прав в Інтернеті. Вивчаючи напрями роботи органів місцевого самоврядування в протидії злочинності та визначаючи пріоритетні з-поміж них для України, О. Шеремет наводить за приклад скандинавську модель протидії

злочинам, у основу якої закладено принцип орієнтації на покращення соціально-економічного рівня населення. Вчений вважає, що спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам повинні належати до компетенції не тільки правоохоронних структур, а й до завдань органів місцевого самоврядування [10, с. 16]. Об'єктами їх безпосереднього впливу повинні стати заходи з протидії: піратству в Інтернеті, користуванню сайтами із незаконно завантаженими на них фільмами, програмним забезпеченням, комп'ютерними програмами, аудіофайлами, роботі торент-ресурсів, які містять тисячі різноманітних програм, фільмів та ігор та іншими порушеннями авторського права в Інтернеті.

Виходячи з цього, спеціально-кримінологічне запобігання злочинам у сфері авторського права в Інтернеті потрібно проводити в межах трьох основних стратегічних напрямів впливу:

- 1) обмеження доступу до незаконного використання продукції, таких як перегляд фільмів через стримінгові сервіси, скачування файлів з піратських сайтів і скачування книг авторів без сплати відповідних платежів, несанкціоноване скачування піратського програмного забезпечення та інших комп'ютерних програм;
- 2) посилення захисту майнових і немайнових прав суб'єктів авторського права;
- 3) мінімізація наслідків вчинення злочинів у сфері авторського права.

Обмеження доступу до піратської продукції як перший напрям спеціально-кримінологічного впливу включає в себе комплекс профілактичних заходів, що системно впливають на попит і пропозицію на кримінальному ринку у сфері авторського права з метою зменшення його обсягів, унеможливлення доступу до нього, а також припинення можливості використання та розповсюдження нелегально розміщеного контенту. Важливого значення також можуть набувати заходи, спрямовані на унеможливлення попиту на піратський контент серед споживачів.

По-перше, таким заходом може стати створення систематизованого повноцінного ринку інтелектуальної власності для забезпечення просування легальної продукції, що створить конкуренцію розміщеним піратським примірникам творів за якістю, асортиментом та ціною. Як наслідок, подібний ринок зробить об'єкти авторського права більш доступними для споживачів і зменшить витрати компаній для просування своєї ліцензійної продукції через Інтернет масово, а також буде слугувати реальною альтернативою кримінальному ринку з обороту об'єктів авторського права, забезпечивши доступ до санкціоновано розміщених легальних примірників творів.

По-друге, потрібно унеможливити доступ потенційним користувачам до незаконно розміщених цифрових продуктів на просторах Інтернету таким чином, щоб споживач не зміг шляхом пошуку в мережі знайти та скачати потрібну йому програму, аудіофайл або фільм на піратському сайті, або ж подивитися незаконно розміщений фільм, або вільно прослуховувати музику, що, в свою чергу, забезпечить однозначний вибір – отримувати бажану продукцію у законний спосіб, тим самим забезпечуючи свою потребу в доступі до комп'ютерних програм, кінематографу, читання чи музики та не порушуючи авторських прав.

Для встановлення достатнього рівня попиту на оригінальну продукцію на ринку авторського права на державному рівні мають бути створені ефективні механізми впливу на цінову політику виробників такої продукції, а цей алгоритм дії має бути затверджено із представниками відповідних держав на міжнародному рівні. Так, правовласники повинні враховувати платоспроможність більшої частини населення країни, де відбуватиметься реалізація інтелектуальної продукції.

Дієвим спеціально-кримінологічним засобом запобігання злочинам у сфері авторських прав може стати впровадження адаптивної цінової політики компаніями з виготовлення програмного забезпечення та комп'ютерних програм, ігор, продажу книг, транслювання музики, що забезпечить доступ до них різним категоріям населення країн, зважаючи на їх середній заробіток.

Ціни за перегляд фільму або придбання певної програми, гри, книги, прослуховування музики мають прямо пропорційно корелювати з показником середньої заробітної плати. До прикладу, в США, де рівень середньої заробітної плати набагато вищий, ніж в Україні (Бюро трудової статистики США на 2017 рік визначило середній тижневий дохід американця на рівні \$865), можуть встановлюватися свої розцінки на товари інтелектуальної власності [11]. Але для України, де рівень середньомісячної зарплати станом на червень 2020 року становить 11 579 грн [12], на нашу думку, виробниками мають бути встановлені такі ціни на цифрову продукцію, щоб її придбання стало доступним для гаманця типового українця.

Варто відмітити, що проведення обговорення в багатосторонньому режимі між профільними компаніями, продукти яких є найбільш вживаними в Україні, з одного боку, та держави України – з другого, може мати позитивні наслідки для розробки та впровадження політики зменшення цін на продукцію компаній-монополістів для українського споживача, а разом з цим такий спеціально-кримінологічний спосіб дасть змогу зменшити попит на споживання несанкціонованої продукції в мережі Інтернет (піратської продукції) та призведе до зменшення порушень авторського права в Україні.

Деякі заходи спеціально-кримінологічного запобігання злочинам мають спрямовуватися на обмеження поширення об'єктів інтелектуальної власності в мережі Інтернет. О. Новіков у своїй дисертаційній роботі «Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у сфері інтелектуальної власності» вважає, що для обмеження поширення таких об'єктів потрібно удосконалити правове регулювання відносин, що виникають у зв'язку з використанням засобів електронного та цифрового зв'язку [13, с.146].

Як відомо, «комп'ютерні пірати» активно використовують недоліки національного законодавства, створюючи при цьому нові технологічні способи розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності в мережі Інтернет. Досить широкого поширення набули торрент-ресурси, які дозволяють за допомогою окремого софту обмінюватися інформацією великого обсягу між кінцевими користувачами. Разом з цим об'єкти інтелектуальної власності, зокрема авторського права, не розміщуються на самих

торрент-трекерах, що дозволяє їх власникам уникати юридичної відповідальності за такі дії.

У зв'язку з цим постає необхідність заповнити таку прогалину в національному законодавстві шляхом запровадження механізму притягнення до відповідальності власників торрент-ресурсів.

Безумовно, завжди краще зуміти запобігти кримінальному правопорушенню, ніж виправляти його наслідки на етапі після його вчинення, тим більше, що на сьогодні існує достатньо засобів.

Так, для забезпечення більш надійного захисту виняткових прав автора на просторах мережі інтернет потрібно законодавчо закріпити механізми захисту авторського права, якими автор самостійно міг би забезпечити захист своїх об'єктів авторського права. В свою чергу, правовласники мають розуміти, що для захисту своїх творів їм потрібно використовувати спеціальні програмні засоби захисту. На сучасному етапі розвитку мережі Інтернет інформаційні технології, які застосовуються в Інтернеті, дозволяють реалізувати можливість накласти на нього реальні захисні й інформаційні функції на основі легальної процедури електронного документування з використанням технології електронно-цифрового підпису, який забезпечує юридичну силу документів.

На противагу, узахідному сегменті інтернету доволі поширений інший спосіб захисту об'єктів авторського права – водяні знаки в електронних копіях фотографій і зображень. Вони наносяться за допомогою спеціального програмного забезпечення, яке, в свою чергу, вміщує прихований код певного формату в файли [14].

У процесі вивчення зарубіжних матеріалів, які містять інформацію щодо способів запобігання злочинам у сфері авторських прав в інтернеті автором самостійно, ми виділили такі, що найбільш актуальні та застосовні в українських реаліях:

1) доступ до твору в режимі «обмеженої функціональності» – автори розповсюджують програми, які не здатні друкувати документи або зберігати їх у пам'яті комп'ютера;

2) «годинникова бомба» – автор розповсюджує повноцінний об'єкт авторського права, але встановлює дату, після якої доступ до нього буде неможливим;

3) саморуйнування документа при несанкціонованому копіюванні;

4) проведення агітаційних компаній авторами на своїх вебресурсах про недопустимість порушення права інтелектуальної власності;

5) захист від копіювання – система дій, спрямованих на протидію несанкціонованому копіюванню інформації, представленій в цифровому вигляді, тобто автор встановлює кількість разів, якою обмежується можливість копіювання файла;

6) криптографічні конверти – об'єкт авторського права зашифровано так, що доступ до нього можливий тільки з використанням ключа до шрифту;

7) контракти-угоди «наскрізного клацання», укладені через інтернет, які ще називають дозволами автора на використання творів;

8) запобіжні заходи: попередня публікація матеріалу в матеріальній (традиційній) формі, підтвердження факту існування твору на певну дату, засвідчення в нотаріуса дати створення твору, запис на лазерному диску і поміщення в архів або вебдепозитарій;

9) клірингові центри – ще один спосіб захисту твору, який передбачає право автора передати свої майнові права на твір установі, яка при придбанні твору приймає плату від користувача й передає її володільцеві авторських прав.

На продовження теми щодо засобів захисту авторського права в мережі інтернет, але вже на етапі після вчинення порушення авторського права наведемо приклади нових і дієвих методів захисту, деякі з них можуть використовуватися авторами безпосередньо, а інші – відповідними підрозділами органів державної влади: 1) агенти – спеціалізовані комп'ютерні програми, що налаштовуються на виконання попередньо визначених команд, наприклад, пошук у мережі контрафактних примірників творів; 2) стенографія – процес, у ході якого певна інформація, наприклад «водяний знак» автора твору, приховується у файлах, який виступає доказом авторства цієї особи щодо цього твору; 3) «маячок» – це особлива мітка, яка проставляється у творі, й спрацьовує під час несанкціонованого використання, надаючи можливість знайти порушника авторських прав; 4) використання кодових слів як своєрідних знаків захисту творів. Прослухати чи скачати файли, що ними охороняються, можна лише попередньо оплативши доступ до нього.

Застосування таких заходів захисту авторських прав у мережі Інтернет і справді зможе забезпечити належний захист, але їх реалізації необхідна підтримка з боку держави і ряд інших дій. Доречним стане прийняття нового законодавчого акта з питань захисту авторських прав у мережі інтернет. Більшість країн Європи вже давно займаються цими питаннями й у змозі глобально контролювати процеси в мережі інтернет та забезпечувати захист прав авторів.

В Україні наразі спостерігається незадовільний рівень запобігання злочинам у сфері авторського права в мережі Інтернет. Це пояснюється тим, що даний вид злочинів є дуже прихованим, а отже, фактично таким, що складно фіксується. Складним є й доведення досудового розслідування до завершального етапу в такій категорії справ, адже необхідно мати належну доказову базу, яка підтверджуватиме факт порушення авторського права в мережі Інтернет. Підготовка належної правової бази є нелегким завданням, адже злочинці використовують спеціальні програми під час вчинення злочину в інтернеті, які приховують IP-адресу комп'ютера (VPN) і встановити його місцезнаходження стає майже неможливим.

Ще одним напрямом спеціально-кримінологічного впливу виступає певний комплекс спеціально-кримінологічних заходів, до якого входять: 1) законодавче удосконалення діяльності контролюючих і правоохоронних органів; 2) залучення громадськості до захисту прав інтелектуальної власності; 3) посилення зі сторони держави мотивації власників авторського права до активної участі в процесі боротьби з поширенням піратської продукції в інтернеті.

Для розвитку та збільшення кількості спеціально-кримінологічних заходів визначальним напрямом є покращення діяльності державних і правоохоронних органів у сфері протидії досліджуваної злочинності. Необхідною передумовою для цього є створення дієвого законодавчого регулювання функціонування спеціальних підрозділів правоохоронних органів, які займаються виявленням та розслідуванням кримінальних правопорушень. Для досягнення цієї мети потрібно розширити коло їх службових повноважень і налагодити внутрішню та міжнародну взаємодію, а також законодавчо закріпити процес збереження фактичних даних в інтернеті, які в майбутньому використовуються у якості доказів під час розслідування кримінальних правопорушень. Буде доцільним законодавчо закріпити обов'язок провайдерів зберігати log-файли доступу клієнтів до мережі та законодавчо врегулювати процедуру їх надання органу досудового розслідування за рішенням суду, а також ввести дієвий механізм нотаріального посвідчення вебсторінок.

Доволі перспективним напрямом для підвищення рівня ефективності протидії злочинності у сфері авторського права є впровадження в процес досудового розслідування сучасних інформаційних систем та технологій. Насамперед йдеться про розробку і використання різноманітних комп'ютерних програм як фундамент інформаційного забезпечення підтримки прийняття рішення слідчим, який здійснює розслідування у конкретній кримінальній справі, особливо планування, і таких його моментів, як висунення робочих версій та обрання підходящих систем слідчих дій та оперативно-розшукових заходів щодо їх перевірки [15, с. 165].

Як зазначалося вище, питанням протидії порушенню авторських і суміжних прав у мережі інтернет займається Департамент кіберполіції Національної поліції України. Створення спеціального окремого підрозділу, який займався б питаннями запобігання та розслідування злочинів у сфері інтелектуальної власності, на мою думку, стало б більш результативним і таким, що відповідає сучасним потребам щодо захисту авторських прав у мережі інтернет. Подібні підрозділи були створені в системі правоохоронних органів США, Франції, Великої Британії та багатьох інших країн. Це дало змогу більш дієво запобігати злочинам у сфері інтелектуальної власності та ефективніше здійснювати досудове розслідування такого роду кримінальних правопорушень. Разом з тим, вказаний підхід дозволив би забезпечити більш цілеспрямовану спеціалізацію співробітників цього підрозділу та ефективніше здійснювати профільну роботу в зазначеному напрямі.

Для побудови потужної системи запобігання злочинам в Україні важливим кроком було б прийняття та реалізація загальнодержавних і регіональних програм боротьби зі злочинністю у сфері авторського права.

У них мають передбачатися напрями роботи, за поступової реалізації яких буде знижено кількість вчинюваних злочинів у сфері авторського права, а надалі система слугуватиме комплексним превентивним механізмом, який утримуватиме від вчинення нових злочинів.

Насамкінець, підсумовуючи вищевикладену інформацію, ми хотіли б запропонувати такі стратегічні напрями для побудови системи запобігання злочинам у сфері авторського права:

1) вжиття комплексу заходів, спрямованих на обмін інформацією, що стосується порушення права інтелектуальної власності (створення та ведення в профільних міністерствах спеціальних інформаційних баз даних, де зберігається інформація щодо вчинених порушень авторського права), проведення спільних аналітичних досліджень, вироблення державними органами спільних пропозицій щодо протидії злочинності у сфері інтелектуальної власності, з метою підвищення якості координації правоохоронних та контролюючих органів;

2) налагодження міжнародної взаємодії у боротьбі зі злочинністю у сфері авторського права (необхідна комунікація між міжнародними організаціями, Інтерполом, Європолом, поліцейськими підрозділами України та зарубіжних держав, іншими правоохоронними органами, щодо питань запобігання, виявлення, розкриття та розслідування злочинів проти авторського права;

4) самостійне підвищення правовласниками власної ініціативності та обізнаності щодо неюрисдикційних форм захисту об'єктів авторського права;

5) правовласники мають заводити власних представників із захисту авторських прав. Така практика вже досить давно поширена у Франції, Німеччині, Великій Британії (станом на квітень 2019 р. у США переважна частина матеріалів про злочини у сфері авторського права (понад 75%) надходить від представників власників авторського права майже в готовому вигляді, з документальним підтвердженням протиправної діяльності аж до попередніх експертних висновків) [16, с. 62–66].

Перелік використаних джерел

1. Голіна В. В., Головкін Б. М., Валуїська М. Ю. та ін. *Кримінологія: підручник / за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкина*. Харків: Право, 2014. 440 с.
2. Голіна В. В. *Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб.* / В. В. Голіна. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2011. 121 с.
3. Аванесов Г. А. *Криминология и социальная профилактика*. Москва: Изд-во Академии МВД СССР, 1980. 526 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., доповн. та СД) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
5. *Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012, ред. від 12.05.2016*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
6. Офіційний сайт кіберполіції України. URL: <https://cyberpolice.gov.ua/>
7. Шеремет О. С. *Напрями роботи органів місцевого самоврядування в протидії злочинності: досвід іноземних держав*. Право та державне управління. 2015. № 1. С. 57–60. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21C OM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ptdu_2015_1_14.pdf

8. Шеремет О. С. Роль органів місцевого самоврядування в кадровому забезпеченні правоохоронних органів та запобіганні злочинам. Держава та регіони. Серія: «Право». 2015. № 1. С. 71–74. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=drp_2015_1_16
9. Шеремет О. С. Формування соціальних цінностей як завдання органів місцевого самоврядування у протидії злочинності. Юридична наука. 2017. № 2. С. 154–168. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN K&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=A SP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=jnn_2017_2_12
10. Шеремет О. С. Органи місцевого самоврядування як суб'єкт запобігання злочинам: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / ХНУВС. Харків, 2018. 35 с.
11. Usual weekly earnings of wage and salary workers first quarter 2017. (PDF). Bureau of Labor Statistics. U. S. Department of Labor. April 18, 2017. Retrieved. 7 August 2020. URL: https://www.bls.gov/news.release/archives/wkyeng_04192016.htm
12. Середня зарплата українців за рік збільшилася на 1200 гривень: скільки заробляємо (інфографіка). URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/zarplata-v-ukrajini-serednya-zarplata-ukrajinciv-za-rik-zbilshilasya-na-1200-griven-novini-ukrajina-10976738.html>
13. Новіков О. В. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у сфері інтелектуальної власності»: дис. ... канд. юрид. наук 12 (08). 187 с. URL: <http://criminology.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Novikov.pdf>
14. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Міжнародна інформація: навч. посібн. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2005. 400 с. URL: <http://buklib.net/books/21985/>
15. Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції: моногр. Харків: Апостіль, 2012. 304 с.
16. Терещенко Б. Л. Интеллектуальное пиратство в Российской Федерации. Вестник МВД РФ. 1997. № 6. С. 62–66.

References

1. Golina V. V., Golovkin B. M., Valuj's'ka M. YU. ta in. Kriminologiya: pidruchnik / za red. V.V.Golini, B. M. Golovkina. Harkiv: Pravo, 2014. 440 p.[ukr.]
2. Golina V. V. Zapobigannya zlochinnosti (teoriya i praktika): navch. posib. Harkiv: Nac. yurid. akad. Ukraini, 2011. 121 p. [ukr.]
3. Avanesov G. A. Kriminologiya i social'naya profilaktika. Moskva: Izd-vo Akademii MVD SSSR, 1980. 526 p.[russ.]
4. Velikij tlumachnij slovník suchasnoi ukrains'koi movi (z dod., dopov. ta SD) / uklad. i gol. red. V. T. Busel. Kiev; Irpin': VTF «Perun», 2009. 1736 p. [ukr.]
5. Kriminal'nij procesual'nij kodeks Ukraini: kodeks vid 13.04.2012, redakciya vid 12.05.2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [ukr.]

6. Oficijnij sajt kiberpolicii Ukraini. URL: <https://cyberpolice.gov.ua/> [ukr.]
7. Sheremet O. S. Napryami roboti organiv misceвого samovryaduvannya v protidii zlochinosti: dosvid inozemnih derzhav. *Pravo ta derzhavne upravlinnya*. 2015. № 1. P. 57–60. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ptdu_2015_1_14.pdf. [ukr.]
8. Sheremet O. S. Rol' organiv misceвого samovryaduvannya v kadrovomu zabezpechenni pravoohoronnih organiv ta zapobiganni zlochinam. *Derzhava ta regioni*. Seriya: *Pravo*. 2015. № 1. P. 71–74. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ptdu_2015_1_14.pdf. [ukr.]
9. Sheremet O. S. Formuvannya social'nih cinnostej yak zavdannya organiv misceвого samovryaduvannya u protidii zlochinosti. *Yuridichna nauka*. 2017. № 2. P. 154–168. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=A&SP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=jnn_2017_2_12. [ukr.]
10. Sheremet O. S. Organi misceвого samovryaduvannya yak sub'ekt zapobigannya zlochinam: avtoref. dis. ... d-ra yurid. nauk: 12.00.08 / HNUVS. Harkiv, 2018. 35 p. [ukr.]
11. Usual weekly earnings of wage and salary workers first quarter 2017. Bureau of Labor Statistics. U.S. Department of Labor. April 18, 2017. Retrieved. 7 August 2020. URL: https://www.bls.gov/news.release/archives/wkyeng_04192016.htm
12. Serednya zarplata ukrainciv za rik zbil'shilasya na 1200 griven': skil'ki zaroblyamo (infografika). URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/zarplata-v-ukrajini-serednya-zarplata-ukrajinciv-za-rik-zbilshilasya-na-1200-griven-novini-ukrajina-10976738.html> [ukr.]
13. Novikov O. V. Kriminologichna charakteristika ta zapobigannya zlochinosti u sferi intelektual'noi vlasnosti: dis. na zdobuttya nauk. stup. kand. yurid. nauk 12 (08). 187 p. URL: <http://criminology.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Novikov.pdf> [ukr.]
14. Kudryavceva S. P., Kolos V. V. Mizhnarodna informaciya: Navchal'nij posibnik. Kyiv: Vidavnych Dim «Slovo», 2005. 400 p. URL: <http://buklib.net/books/21985/> [ukr.]
15. Zhuravel' V. A. Kriminalistichni metodiki: suchasni naukovі konceptii: monogr. Harkiv: Apostil', 2012. 304 p. [ukr.]
16. Tereshchenko B. L. Intellektual'noe piratstvo v Rossijskoj Federacii. *Vestnik MVD RF*. 1997. № 6. P. 62–66. [russ.]

ЛІСОВИЙ А. Спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам у сфері порушення авторського права в мережі інтернет.

У статті досліджується поняття «спеціально-кримінологічного запобігання злочинності» як важливого напрямку діяльності органів досудового розслідування з протидії злочинам. Визначений орган, до завдань якого належить розслідування

та запобігання злочинам у сфері авторського права в Інтернеті. Визначена роль державних органів, органів місцевого самоврядування у запобіганні злочинам у сфері порушення авторського права в мережі Інтернет, а також наголошується на ролі самого автора у забезпеченні захисту своїх авторських прав. Визначено основні стратегічні напрями впливу для здійснення спеціально-кримінологічного запобігання злочинам у сфері авторського права. Підкреслюється важливість побудови національної системи запобігання злочинності, пропонуються стратегічні напрями для досягнення такої мети. Виокремлено та проаналізовано сучасні заходи запобігання злочинам у сфері порушення авторського права в мережі інтернет, запропоновані напрями для розвитку нових методів в Україні.

Ключові слова: спеціально-кримінологічні заходи, запобігання злочинам у сфері авторського права в інтернеті, запобігання злочинам, інтернет, способи запобігання порушенням авторського права в інтернеті, розвиток нових методів запобігання злочинам у сфері авторського права в інтернеті.

ЛЕСОВОЙ А. Специально-криминологические меры предупреждения преступлений в сфере нарушения авторского права в сети интернет.

В статье исследуется понятие «специально-криминологического предотвращения преступности» как важного направления деятельности органов досудебного расследования по противодействию преступлениям. Определен орган, в задачи которого входит расследование и предотвращение преступлений в сфере авторского права в интернете. Определена роль государственных органов, органов местного самоуправления в предотвращении преступлений в сфере нарушения авторского права в сети интернет, а также сделан акцент на роли самого автора в обеспечении защиты своих авторских прав. Определены основные стратегические векторы влияния для осуществления специально-криминологического предотвращения преступлений в сфере авторского права. Подчеркивается важность построения национальной системы предотвращения преступности, предлагаются пути в достижении этой цели. Выделены и проанализированы современные меры по предотвращению преступлений в сфере нарушения авторского права в сети интернет, предложены направления для развития новых методов в Украине.

Ключевые слова: специально-криминологические меры, предотвращение преступлений в сфере авторского права в Интернете, предотвращение преступлений, интернет, способы предотвращения нарушений авторского права в интернете, развитие новых методов предотвращения преступлений в сфере авторского права в интернете.

LISOVYI A. The special criminological measures to prevent crimes in the field of copyright infringement on the internet.

In this article author analyzes the term of ‘special criminological crime prevention’ and determines the main directions by which such crimes prevention is developed and realized.

Considering the fact that the existing in the Soviet Union times system of crimes prevention in Ukraine was destroyed after the declaration of independence, the author emphasizes the necessity of building a new efficient and comprehensive system of crimes prevention in Ukraine, in which the methods on Internet crimes prevention should be reflected.

The author deems the problem of realization of special criminological crime prevention in the field of copyright as the cornerstone of the overall process of crimes combating, prevention of committing copyright crimes and enhancement of criminality in Ukraine. This idea is reflected among scientific environment, in particular such scientists as A.A. Lomakina, Y.Y. Fedorishena, O.V. Novikov, M.V. Boruta, I.M. Romanyuk, B.M. Krivolapov and other have been investigated the same legal problem.

The author defines the law enforcement agency within the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dedicated to combating cyber crime, including the prevention, combating and investigation of Internet copyright crimes – the department of Cyber Police of Ukraine. The author points out that the main tasks of this department include: implementation of the state policy in the sphere of combating cybercrime, early informing of the population on the emergence of new cybercriminals, implementation of software for the systematization of cybercidents.

The author emphasizes that the role of the local government bodies couldn't be overestimated in the building of national crimes prevention system because making of effective decisions subject to assistance to families, people with disabilities, the regulation of tariff and price policy and other, make the general atmosphere in society stable, that helps to avoid new crimes commitments. The author emphasizes that the local government bodies have to carry out special criminological crime prevention activities.

In this article the author also proposes new special criminological crime prevention measures in the field of copyright which could be undertaken by relevant authorities, and also notes on the necessity of the legal implementation of mechanisms for copyright protection on the Internet, which copyright owner can use personally to protect his works.

Key words: special criminological crime prevention measures, Internet copyright crimes prevention, crimes prevention, Internet, ways to prevent Internet copyright crimes, development of new Internet copyright crimes prevention measures.